

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Qu. VI. Qualiter instauretur Matrimonium defectu Consensus invalidum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

adesse intentio reddendi, quando erit obligatus; obligatus autem non est, quando obligatio, siue prævie, siue de post tollitur, quæ aliàs vi juris in corpus inesset.

Matrimonium Dei-para qui cum voto virginitatis consistere potuerit.

Juxta hanc opinionem posset intelligi quomodo B. Virgo cum Josepho potuerit contrahere Matrimonium salve voto continentiae, scilicet adjiciendo pactum de mutua continentia. Deinde potuisset B. Virgo id facere, quia divinitus erat edocta virginitatem quam nihil noximenti à sponso passuram. Vide dicta *Tract. de Incarnat. d. 4. q. 1. §. 4.*

QUÆSTIO VI.

Qualiter instauretur Matrimonium defectu consensûs invalidum?

39. An convalescat Matrimonium ratione consensûs metu extortiti invalidum per copulam.

MATRIMONIUM interdum est invalidum defectu solius legitimi consensûs, quando nimirum hic præstatur fictè vel ex metu injustè ad hoc incussò, aut quando revocatur ante initum contractum. Et quidem quando consensus fuit invalidus propter metum, clarum est non convalescere Matrimonium per subsequentem copulam, si hæc sequatur affectu fornicario. Immo nec si subsequatur affectu quidem maritali, sed ex eodem vel simili metu (quidquid Nonnulli dixerint) quia permissio copulæ, quæ deberet censi consensus in Matrimonium, etiam metu extorta, adeoque insufficientis est. Si autem copula subsequatur affectu maritali & omnino liberè, alterque adhuc perseveret in pristino consensu, seclusà lege *Tridentini* convalescit matrimonium: quia ad valorem tantum desiderabatur consensus liber metum passus; talis autem hic præstatur: ut patet ex c. *Is qui, de Spons.* Verùm in casu metus notorii id post *Tridentinum* non subsistit ob defectum præsentis Parochi & testium, prout copula occultè exercetur. An autem sufficiat in casu metus occulti, dicitur *disp. 5. quest. 3.* Saltem requiritur, ut ratificans Matrimonium sciat prius contractum esse nullum, aut saltem de eo dubitet, vel certè consensum de præsentis adhibeat, quo velit contrahere, esto prior contractus non valuisset.

40. Vel per subsequentem juramentum:

Deinde Matrimonium ratione metus invalidum non convalescere per accedens juramentum, expressè deciditur c. *Significavit, De eo qui duxit in Matrimonium.* Ratio est: quia juramentum non liberat consensum præcedentem à metu; ergo per illud non convalescit Matrimonium metu initum, ideoque invalidum. Immo ex tali juramento nullam oriri obligationem, etiam religionis erga Deum, ad Matrimonium illud confirmandum, docet *Propositi 9. 3. dub. 12.* & plures alii. Nam juramentum

An hinc saltem oriatur obligatio religio-nis erga Deum.

sequi solet naturam & conditionem actus cui apponitur. Unde c. *Significavit* jubetur manere causa secundà, non obstante quòd prius cum altera metu gravi ipeductus contraxisset, & contractum juramento firmasset. Nec fit mentio præviæ abolitionis & penitentiae, quam injungere solet Pontifex iis qui fidem fallunt, uti patet in c. *Sicut 22. de Sponsal.* ut signum sit, juramentum non tenuisse propter defectum consensûs, quem non supplet juramentum. Denique saltem potest episcopus in hujusmodi juramento, esto valeret, dispensare.

Tertiò, quando consensus internus defuit, siue ob illius internam fictionem, siue ob retractationem, siue ob coactionem, certum est adhiberi debere novum & liberum consensum, sine quo nimirum essentia Matrimonii non subsistit, consequenter si utrumque defuerit, debet utrumque suppleri. At quando defectus fuit ex parte unius tantum, adhuc Nonnulli recentiores, inter quos *Basilus Pontius, Paulus Comitatus, Africanus*, existimant debere consensum utrumque renovari. Quod etiam respondisse *Clementem VIII.* ex litteris *Stephani Tucci* refert *Paulus Comitatus l. 1. Resp. Moral. q. 120.* Sed de hoc responso non constat authenticè. Nec datum fuit, nisi tamquam à Doctore privato, sequente quod fatius erat; non præjudicante oppositæ sententiæ, quæ est communis. Alioquin in eodem responso etiam requiritur, ut compars moneatur de Matrimonii nullitate; quod tamen non semper est necessarium, ut *Disp. 6. q. 3. n. 33.* dicitur. Similiter requiritur ibi adhibitio nova Parochi & testium, cujus tamen oppositum declaraverat *Pius V.* in casu defectus occulti; c. *quod disp. 5. q. 3.*

Itaque *D. Thomas, D. Bonaventura, Richardus, Paludanus, Gabriel, Angelus, Silvester, Petrus Soto, Navarrus, Henriquez, Sanchez, Coninck & alii* passim censent tali casu sufficere, ut consensus suppleatur ex parte unius tantum, modò alter, qui verè consenserat, iustum consensum non revocaverit. Ratio est: quia compars præstitit legitimum consensum circa materiam habilem, in eoque habitèraliter perseverat: immo vi illius persistit in possessione alterius compartis tamquam rei suæ: ergo sufficit accedere consensum alterius, qui defuit. Unde simili ratione emptio v. g. domus invalida ob defectum interni consensûs ex una parte, hoc solo accedente convalescit, similiter professio defectu interni consensûs in proficente irrita ratificatur solo ejusdem consensu, etsi non accedat novus consensus Prælati vel Capituli.

Quare falsum est, consensum contrahentium tantum ferri in valorem Matrimonii pro tempore præsentis, non autem pro futuro, si in præsentis non subsistat: simpliciter enim fertur in tempus præsens cum per-

Quaest. I. An & Qualiter indissolubile sit Matrimonium ratum 551

severantia usque in finem, seu donec revocetur: uti non revocatur in casu quodammodo, cum contrahens vi illius accipiat possessionem corporis alterius, & in ea perseveret. Nec refert, quod si ei constaret interna fictio compartis, statim revocaret consensum: nam cum de facto ab eo ignoretur, non alteratur inde ejus consensus. Plura plerumque sunt, quae si scirentur, non praeretur consensus; & tamen simpliciter praebetur, dum nesciuntur. Neque oportet facile admittere tacitas conditiones, contractu matrimoniali, ne leges divortiorum etiam quoad vinculum conjugii nimium accrescat. Multum porro facit, quod in praesenti ea sit communis interpretatio consensus contrahentium. Nec sane dubitandum est, quin tali ratione etiam explicitè praestetur. Tunc autem non requireretur novus consensus ex parte illius, qui prius verè consenserat. Quo proinde casu etiam ab aliis Auctoribus admitti debet exceptio in responsio Clementis VIII. Denique satis patet aliam rationem esse, quando fictio consensus est in matrimonio (id est est de aliis contractibus) interior; aliam, quando est exterior, & nota comparti, vel huic constat alium deficere in adimpletione contractus: hoc enim casu aperte retrahatur consensus; secus in altero casu, quo consensus & contractus utrimque, quan-

tum humanitus cognosci potest, tempore debito impletur, & executioni perseveranter mandatur.

Postremo dubitatur, an consensus deinde adhibendus, necessario sit exteriori exprimens eo modo, quo cognosci possit esse maritalem, an verò sufficiat, cum interiori suppleri. Num enim ab initio fuerit sufficiens expressio, videtur sufficere, quod suppleatur defectus interior per novum consensum, qui cum signo exteriori praecedenti coalescat in unum perfectum consensum sensibilem, sicut coalesceret, si consensus fuisset praevius. Ita sentiunt Varii. Qui consequenter idem sentire debent de casu, quo utrimque fuerat fictio merè interior. Difficultas tamen est, quod signum debeat esse expressivum consensus interni; non exprimat autem consensus diu subsequens per signum praeteritum. Unde plures Recentiores exigunt novum signum sufficienter expressivum novi consensus. Ad quod nihilominus sufficere videtur ipse usus & possessio conjugis tanquam sui; sive quodcumque signum vel actus, quo alterum tanquam conjugem tractet & habeat. Quare sufficet ipsa copula habita affectu conjugali seu animo invicem habendi perpetuo in conjuges. An autem renovatio consensus fieri debeat coram parochio, & testibus, patebit infra disp. 5. quaest. 3.

43.
An consen-
sus supple-
ndus debeat
de novo ex-
primi per
signum ex-
ternum.

DISPUTATIO QUARTA.

De Indissolubilitate & Unitate Matrimonii.

QUAESTIO I.

An & Qualiter indissolubile sit Matrimonium ratum?

QUAMVIS apud omnes certum sit Matrimonium esse aliqua ratione indissolubile, etiam si tantum sit ratio, propria saltem contrahentium auctoritate, ideoque ipsum definiatur esse conjunctio maritalis viri & feminae individua seu indissolubilem vitae societatem retinens: controversum tamen est, unde haec indissolubilitas oriatur, cujusve potestati subsit dissolvere matrimonium ratum. In primis autem Sanchez lib. 2. d. 13. n. 10. cum aliis censet, attentà naturà contractus non apparere, cur, sicut alii, non possit contrahentium voluntate dissolvi, dum nulli facerent injuriam: nam per quas causas res nascitur, per easdem dissolvitur s. in Inst. Quibus modis obligatio tollatur. Adjuncta tamen divinà institutione factum esse ita indissolubile, ut nequeat sic dissolvi quacumque ex causa, sed bene ex auctoritate supe-

rioris. Verum plerique alii volunt Matrimonium ratum esse indissolubile ex natura sua, auctoritate propria contrahentium. Qui rursus sunt divisi inter se: Covarruvias enim, Corduba, Pomius & plures alii censent sic esse ex natura sua indissolubile, ut nec Pontifex in eo dispensare possit: Cominch verò Lessus & plures alii censent posse solvi auctoritate, tum divinà, tum humanà pontificià.

Denique multi Canonistae, & Angelus, Silvester, Rosella apud Aversa q. 2. sect. 6. (& probabile reputat Sanchez l. 2. d. 15. cont. 1.) totam indissolubilitatem matrimonii ratum referant in jus pontificium, ut proinde validum etiam sine causa sit dissolubile à Pontifice: eo quod auctoritas & ratio altioris indissolubilitatem non persuadeant, nisi de matrimonio consummato, adeoque ad ratum non debeant extendi: praesertim cum constet hoc professione aut alià Ecclesiastica dispositione dissolvi.

Verum absolute asserendum omnino est matrimonium etiam solum ratum esse indissolubile jure divino. Idem satis colligitur ex Tridentino sess. 24. in doctrina de Sa-

2.
Id est jure
divino.